

NECESITATEA REFORMĂRII SERVICIULUI MILITAR ÎN CONTEXTUL ERADICĂRII FENOMENULUI TORTURII ȘI RELAȚIILOR NEREGULAMENTARE

Alexandru ZUBCO

Șef direcție prevenirea torturii, Oficiul Avocatului Poporului, Chișinău, Republica Moldova

e-mail: alexandru.zubco@ombudsman.md

<https://orcid.org/0000-0002-9062-2537>

Diana MAZNIUC

Membră a Forumului Studenților antitortură din cadrul

Oficiului Avocatului Poporului, Chișinău, Republica Moldova

e-mail: dianamazniuc19@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-8285-1375>

Prezentul articol propune inițiative reformatoare în privința satisfacerii serviciului militar. Recunoscut practic – promovarea goanei după numeric, în detrimentul valoric, se ramifică într-un șir de probleme: unitățile militare demonstrând-o cu lux de amănunte. Astfel, politica încorporării obligatorii face realizabilă: recrutarea unor subiecți imaturi fizic și psihic; identificarea unor alternative (de eludare a satisfacerii obligației patriotice), în interiorul cărora se simulează adeziunea la concepte pacifiste. Odată admisă în unitatea militară, resursa umană aflată în conflict cu interesul mecanismului, în lipsă de atitudine, provoacă daune sistemului prin manifestarea violenței față de colegi și față de superiori, distrugerea bunurilor unității militare, neonorarea dispozițiilor recepțate, admiterea unei neglijențe în referința sarcinilor revenite. Din aceste considerente, autorii articolului invită la revizuirea conceptuală a organismului apărării naționale, atașând temeuri și practici internaționale care demonstrează: serviciul militar contractual este unul dintre elementele sine qua non ale calității și ale dăimuirii dedicării pentru Patrie.

Cuvinte-cheie: Constituția Republica Moldova, tortură, relații neregulamentare, Forțe Armate, încorporare, serviciu militar prin contract.

THE NEED TO REFORM THE MILITARY SERVICE IN THE CONTEXT OF THE ERADICATION OF THE PHENOMENON OF TORTURE AND IRREGULAR RELATIONS

This article proposes reform initiatives with regard to the satisfaction of military service. Recognized practically – the promotion of the numerical chase, at the expense of value, branches into a series of problems: military units demonstrating it with luxury of detail. Thus, the policy of compulsory incorporation makes possible the recruitment of physically and mentally immature subjects; the identification of alternatives (to circumvent the satisfaction of the patriotic obligation), within which adherence to pacifist concepts is simulated. Once admitted to the military unit, the human resource in conflict with the interest of the mechanism, in lack of attitude, causes damage to the system by manifesting violence towards colleagues and towards the superior, destroying the assets of the military unit, dishonoring the provisions received, admitting negligence in the reference of returned tasks. From these considerations, the authors of the article invite to the conceptual review of the national defense body, attaching international grounds and practices that demonstrate: contractual military service is one of the sine qua non elements of quality and enduring dedication to the fatherland.

Keywords: Constitution of the Republic of Moldova, torture, irregular relations, armed forces, incorporation, military service by contract

LA NÉCESSITÉ DE RÉFORMER LE SERVICE MILITAIRE DANS LE CONTEXTE DE L'ÉRADICATION DU PHÉNOMÈNE DE LA TORTURE ET DES RELATIONS IRRÉGULIÈRES

Cet article propose des initiatives de réforme en ce qui concerne la satisfaction du service militaire. Reconnu pratiquement – la promotion de la chasse numérique, au détriment de la valeur, se ramifie dans une série de problèmes: des unités militaires le démontrant avec un luxe de détails. Ainsi, la politique d'incorporation obligatoire rend possible le recrutement de sujets physiquement et mentalement immatures; l'identification d'alternatives (pour contourner la satisfaction de l'obligation patriotique), dans lesquelles l'adhésion aux concepts pacifistes est

simulée. Une fois admise dans l'unité militaire, la ressource humaine en conflit avec l'intérêt du mécanisme, par manque d'attitude, cause des dommages au système en manifestant de la violence envers ses collègues et envers le supérieur, en détruisant les actifs de l'unité militaire, en déshonorant les dispositions reçues, en admettant la négligence dans la référence aux tâches retournées. À partir de ces considérations, les auteurs de l'article invitent à l'examen conceptuel de l'organisme de défense nationale, en attachant des motifs et des pratiques internationaux qui démontrent: le service militaire contractuel est l'un des éléments sine qua non de la qualité et du dévouement durable à la patrie.

Mots-clés: Constitution de la République de Moldova, torture, relations irrégulières, forces armées, incorporation, service militaire par contrat.

НЕОБХОДИМОСТЬ РЕФОРМИРОВАНИЯ ВОИНСКОЙ СЛУЖБЫ В КОНТЕКСТЕ ИСКОРЕНЕНИЯ ПЫТОК И НЕУСТАВНЫХ ОТНОШЕНИЙ

В данной статье предложены некоторые инициативы по реформированию воинской службы. Практически, общепризнано, что в погоне за цифрами, в ущерб ценностям возникают ряд проблем: ситуация в воинских частях иллюстрирует данное утверждение весьма подробно. Таким образом, политика принудительного призыва делает возможным набор в армию физически и психически незрелых субъектов, выявлены альтернативы (уклонения от выполнения патриотического долга), в рамках которых моделируется приверженность пацифистским убеждениям. После призыва, человеческий ресурс, находящийся в конфликте с интересами системы, при отсутствии какого-либо интереса к воинской службе наносится ущерб системе, в рамках которой применяется насилие в отношении коллег и командиров подразделений, уничтожая имущество воинской части, игнорируя приказы, халатно относясь к воинским обязанностям. По этим причинам, авторы статьи призывают к концептуальному пересмотру структуры национальной обороны с учетом международных стандартов и практик, доказывающих, что военная служба по контракту является одним из обязательных элементов качества и постоянной преданности Отечеству.

Ключевые слова: Конституция Республики Молдова, пытка, неуставные отношения, вооруженные силы, призыв, военная служба по контракту.

Introducere

Capacitatea de apărare a țării reprezintă un mecanism imperios instituit pentru menținerea unei națiuni, or așa cum e descris în alin. (1) art. 108 a Constituției Republicii Moldova [3], pentru „garantarea suveranității, a independenței, a unității, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale”.

Îndatorat construcției de apărare, strategiile chibzuite, actorilor implicați, resurselor umane selectate, dar și a celor financiare dispuse, venite în asistența consolidării, în mod special a Forțelor Armate, societatea este protejată, prin prisma unui serviciu public specific, de orice imixtiune venită a-i șubrezi funcționalitatea.

Eficiența unui asemenea înveliș protector este strict determinată de politicile statului, de percepția celui din urmă despre modul în care urmează a fi organizată apărarea națională, optând în mod special pentru calitatea ustensilelor, nu și pentru volum, care inevitabil sporește și cheltuieli, adevărate a fi în van, atâta timp cât investirea nu este răscumpărată prin rezultate cotabile.

În interiorul aceluiași studiu, s-au relevat și raporturile specifice în care sunt incluși viitorii militari – pe parcursul onorării obligațiilor asumate – drepturile și libertățile clasic beneficiate de către

civili, sunt îngrădite celui care se supune regimului special de instruire; formatul de fortificare a personalității sau a proprietăților profesionale. De altfel, serviciul militar sovietic sau autohton este recunoscut a fi unul tensionat, procedeu deseori reclamat și de finalitatea pe care o urmărește acest serviciu obligatoriu, precum:

(a) cultivarea valorilor ca dârzenie, rezistență, spirit bine ascuțit al luptei pentru Patrie;

(b) formarea unei individualități sensibile responsabilităților, precaute în realizarea acestora, selective în maniera desemnării mijlocului de apărare și capabile a discerne circumstanțele care cheamă la o reacție defensivă.

Tezele cercetării

Cumulul celor enumerate demonstrează că serviciul militar este unul pretențios, în partea ce ține de resursa umană. Iar calitatea și puterea acestuia poate fi alimentată doar de subiecți apti fizic, competenți instrucțional, predispuși psihologic și dornici de a-și demonstra afecțiunea și devotamentul față de țară. Antrenarea obișnuită și involuntară a sutelor de tineri nepregătiți pentru a face față provocărilor serviciului obligatoriu, nu ar răspunde în mare parte pretențiilor față de calitatea încorporațiilor. Se pare că societatea modernă nu mai poate tolera un

sistem sovietic, bazat pe concepții patriotice, atâta timp cât statul nostru a pierdut în fața acestei iluzii. Tot aici, raliem sutele de cazuri de tortură și relații neregulate față de tinerii înrolați raportate de organele de drept, precum și lipsa unui mecanism de protecție în acest sens.

Din aceste considerente, opinăm că completarea efectivului Forțelor Armate destinat apărării naționale, urmează a se conduce de principii adevărate (contractuale) din următoarele considerente:

1. Obligația satisfacerii serviciului militar, atrage, în lipsa unei selecții intelective, indivizi îndepărtați valorilor propagate în mediul organizării apărării. Mai mult, aceștia sunt de un caracter rigid, nereușind a cupla abilitățile personale cu datoria pe care și-au înrolat-o. Deseori frustrările, slăbiciunile lor erup în atitudini iresponsabile față de disciplina militară; încălcări ale regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari, dintre persoanele care trec pregătirea militară obligatorie și dintre rezerviști, dacă între ei nu există raporturi de subordonare; dezertare; distrugere sau deteriorare intenționată a patrimoniului militar; prezența variațiilor de tortură și a rețelilor tratamente. Toate aceste aspecte ruinează capacitatea Forțelor Armate, denigrează imaginea Armatei Naționale; descurajează încorporarea celor care ar putea întreține funcționalitatea unui asemenea mecanism, etc.

2. Aplicarea principiului mixt în recrutarea resursei umane face posibilă o încorporare afectată. Fenomenul ademenirii față de numeric se realizează în detrimentul valoric. În urma unor statistici efectuate, s-a demonstrat că 87% dintre militarii în termen au studii medii incomplete. [2] Acest aspect diminuează percepția discipolilor instrucțiunii pe care îl parcurg. Or, serviciul militar se adresează unor destinatari maturi fizic și psihic, abili în a digera informația primită și în a o aplica. În suportul celor menționate, se va alătura și principiul răspunderii militarului pentru maniera înțelegerii și realizării ordinului adresat. O asemenea categorie socială devine direct răspunzătoare pentru întreprinderea acțiunii de împunțire. Indulgența, limitarea circumstanțială a răspunderii fiind exclusă.

3. Abuzarea solicitării substituirii serviciului militar obligatoriu, pe unul civil, definit prin art. 2 al Legii cu privire la organizarea serviciului civil (alternativ) nr. 156 din 06.07.2007 - „serviciu social util și benevol, reprezentând o alternativă pentru cetățenii Republicii Moldova care, din convingeri

religioase, pacifiste, etice, morale, umanitare și din alte motive similare, nu pot îndeplini serviciul militar în termen”. [6] Adesea, se simulează un astfel de „adept”, în vederea omiterii satisfacerii formei clasice a îndatoririi – aspect care, în mod natural distruge capacitatea Armatei Naționale, îi fărâmițează năzuințele, apelând la forme de corupere a organizațiilor pacifiste, predispuse a-i facilita situația celui „chemat” la datoria națională.

4. Contrar sarcinilor serviciului militar, s-a remarcat o realitate îngrijorătoare și anume: existența deraierii de la obligația centrală a militarului în termen [7] (spre ex: aceștia sunt antrenați la munci îndepărtate de scopul organizării apărării; la construcții de edificii, drumuri; munci de câmp) la aspecte contrare obiectivelor urmărite prin instituirea sferei militare. Substituirea obligațiilor pentru care au fost încorporați, eludarea tratamentului impus prin norme constituționale, prin legi speciale delimitatoare a marginilor autorității, probează superficialitatea serviciului public, ori inexistența, de facto, a unei asemenea conjugări de eforturi.

5. Unitatea militară, văzută ca:

- un segment izolat social, impenetrabil de a fi supus unui control efectiv asupra regularității întreținerii, de altfel, autoritățile acționează doar în ipostaza de post realizat și doar în cazurile asistate de societate civilă, de instituțiile mass-media, care semnalează o anomalie (probabilă a fi și sistemică), ce invită la a se soluționa obiectiv și dependent de cele trăite faptic;

- un conglomerat de indivizi nepregătiți în a continua tradițiile și cutumele organizaționale, pe care și le etaleză cei mândri de titlatură – în formatul unei constrângeri, al unei forțări – pe lângă faptul că se irosește efortul celor care dau crezare organismului, prin formulare de strategii naționale de apărare, strategii naționale de securitate; se pustiește bugetul public, se și multiplică elementele infracționale: atestate în unități militare – prin frecvența agresiunilor dintre militari, aflați pe aceeași poziție statutară; prin excesul, abuzul de putere din partea superiorilor; nefiind excluse, însă, și comiterea infracțiunilor de drept comun; atestate în extern de unitățile militare - trafic de influență (în scopul mușamalizării comiterii unei infracțiuni); corupere activă și pasivă; luare de mită; dare de mită și nu numai.

Tocmai incoerența în desemnarea resursei umane în contextul Forțelor Armate, conservarea obligației serviciului militar, sugrumă idealul patriotic dorit a dăinui în asemenea mecanisme.

Încuviințarea unei umpleri formaliste, gestionarea de suprafață a unităților militare, admiterea unei colectivități pasive în sarcini, includerea unui civil care se diferențiază numai prin purtare de livret militar, în lipsa unei conduite corespunzătoare celor solicitate prin lege, statute, regulamente interne – desfigurează rostul organizării apărării naționale și îi golește conținutul acesteia.

Conceptul de restructurare propus de autori este argumentat prin practica internațională:

A. Țările puternic industrializate, competente în buna administrare statală implementează serviciul militar contractual. În acest mod respectându-se libertatea deciziei persoanei antrenate într-un exercițiu de-o complexitate majoră; favorizându-se încorporarea unor viitori militari deplin conștienți de obligațiile asumate, îndepărtați de infrafracțiunile clasice militare: dezertare; distrugerea avuției militare; conflicte dintre militari aflați pe aceeași poziție sau în subordine. Prin urmare, o asemenea formulă vine în a îngusta specializarea legislației penale sau poate contribui la sporirea calității capacității de apărare cum ar fi: dotarea cu resursă umană abilă și egalată dotării cu atribuții tehnice, una lipsită de alta, însemnând și-o deficiență – pe timp de pace, prin alocări, absente de rod, pe timp de conflict armat, prin incapacitatea gestionării defensivei.

B. Enumerarea țărilor care au optat pentru implementarea sistemului de încorporare sub format contractual, demonstrează în mod dublat, ce sisteme de state se pliază dezideratelor democratice: Australia; Belgia; Bulgaria; Canada; China; Cehia; Croația; Danemarca; Elveția; Franța; Germania; India; Irak; Italia; Japonia; Kosovo; Monaco; Muntenegru; Polonia; Portugalia; România; Serbia; Spania; Statele Unite ale Americii.

Promotorii ai împrumutării formulei – încorporare prin contract – definitivăm conceptul prin a expune și latura tehnică a subiectului, conservând dispozițiile marcate la art. 24-26 din Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, nr. 1245 din 18.07.2002, schițăm modalitatea încheierii unei asemenea „convenții” dintre viitorul militar și autoritate:

- încorporarea în serviciul militar se va efectua de două ori pe an: în aprilie-iulie și în octombrie-ianuarie;

- încorporarea cetățenilor în serviciul militar se va efectua de autoritățile administrației publice locale în comun cu centrele militare, în temeiul Decretului Președintelui și a Hotărârii de Guvern;

- persoanele solicitante înscrierii în serviciul militar, urmează a depune o cerere, căreia îi vor fi anexate: Curriculum Vitae, Copia buletinului de identitate; Extrasul dovezii că a fost implicat în câmpul muncii sau că este încă implicat; Scrisori de Recomandare din partea fostului Angajat, după caz, Profesori, Tutori profesionali; Extrasul cazierului juridic;

- în urma receptării și examinării cererii de către Comisia de Recrutare, care va fi compusă din membrii menționați de prezenta legislație, solicitantul va fi invitat pentru interviu, pentru purcederea la examinarea capacităților fizice – examenul medical și psihologic;

- admiterea solicitantului în realizarea serviciului militar, va succeda, depunerea jurământului, includerea acestuia în Tabelul Nominal al Unității Militare;

- în cazul în care solicitantului i-a fost respinsă cererea, acesta o poate contesta la Comisia de Stat pentru Încorporare, după caz, în instanță.

În cercetarea noastră am demonstrat eficiența abandonării conceptului învechit - satisfacere obligatorie a serviciului militar, văzut a fi în realitățile noastre:

- mobilizator al actelor de corupere;
- povară pentru tinerii aflați în poziții sociale de vulnerabilitate, care sunt în imposibilitate de a urma o instruire academică;

- teren pentru abuz, pentru exces de putere, pentru deraiere de la sarcinile prioritare ale serviciului militar, optându-se pentru a utiliza „resursa umană” în vederea realizării intereselor superiorilor;

- teren pentru acte de tortură, de rele tratamente – adesea, mușamalizate prin profitarea de circumstanțe închise, lipsite de observatori obiectivi, nesubordonați administrației unității militare.

Factori adiționali care vin în a asista conceptul înrolării volitive:

- respectarea alin. (1) art. 11 Constituția Republicii Moldova, care „proclamă neutralitate permanentă” a statului – aspect care justifică ineficiența goanei după un număr sporit de militari;

- persistența fenomenului internațional de demilitarizare – de concentrare a eforturilor în partea sectoarelor de productivitate, de dezvoltare științifică, de diseminare a valorilor pacifiste.

Elemente care vin în asistarea încorporării prin contract:

- excluderea obligației de satisfacere a serviciului militar, nu înseamnă și pierderea factoru-

lui uman din unitățile militare, din contra, sporirea instrumentului de selecție va face posibilă și recrutarea unor viitori militari „calitativi”, care depășesc prin buna mânuire, prezența a câtorva militari trecuți în manieră forțată. De asemenea, în referința ademenirii tinerilor în suplinirea resursei umane în serviciul militar, autorităților le revine sarcina de a duce „tratative”, de a înainta oferte, de a include în programele școlare obiecte de cizelare a spiritului național, obiecte de pregătire fizică – în întregimea seriozității cursului.

Concluzii

Opinăm că prin acest demers, se va cultiva un simț sensibil apărării valorilor tradiționale, se va înțelege de la sine competitivitatea serviciului militar cu cel civil, vor fi prevenite actele de abuz și rele tratamente în sistemul militar.

Bibliografie

1. ARADAVOAICE, Gh. Motivația și motivarea

în domeniul militar – Ed. Academiei de Înalte Studii Militare, 1996.

2. CIOBANU, I. Criminologie. – Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.

3. Constituția Republicii Moldova nr. 01 din 29.07.1994, în Monitorul Oficial – 1994 – nr. 1 art. 5.

4. COROPCEAN, I. Serviciul militar în Republica Moldova: abordare politico-juridică: Monografie – Chișinău: 2019.

5. DRAGOMAN, I. Drepturile omului în forțele armate. Buna guvernare – București: Editura C. H. Beck, 2006.

6. Legea cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă) nr. 156 din 06.07.2007, în Monitorul Oficial – 2007 – nr. 141-145 art. 591.

7. ULIANOVSKI, X. Conceptul infracțiunilor militare în dreptul penal – Chișinău: Tipografia ULIM, 2009.

8. ULIANOVSKI, X. Sistemul justiției militare în unele state ale lumii: scurt istoric și analiza comparativă - Chișinău: Revista de studii și cercetări juridice . 2010 - Nr. 3-4. - P. 77-91.